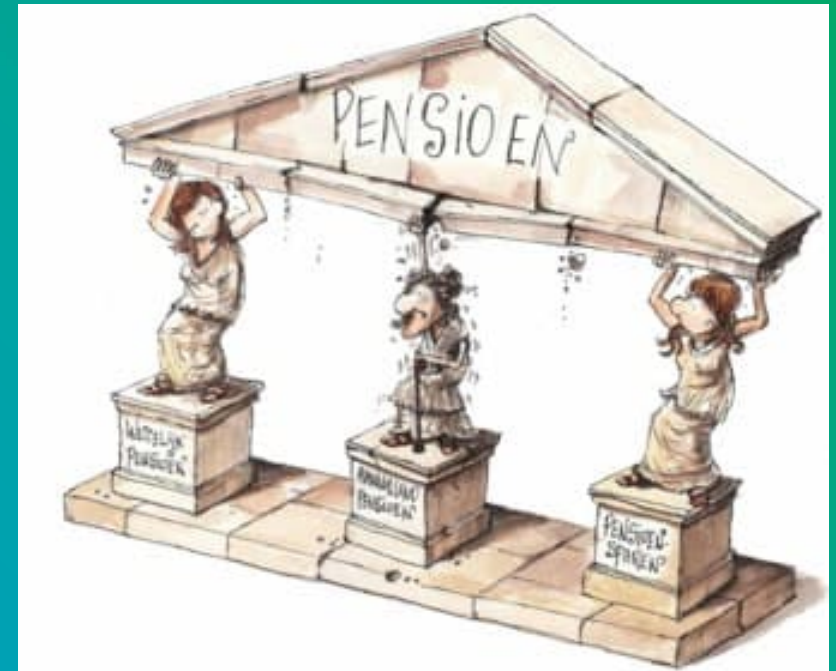

De 4 pensioenpijlers

24 september 2022 , Affligem

Dr. Franky Stevens, CFA
IA|BE Qualified Actuary

A business of Marsh McLennan

1. Wat is pensioen & de 4 pijlers
2. Eerste pijler
3. Tweede pijler
4. Derde pijler
5. Vierde pijler
6. Financiële planning

Agenda

Wat is pensioen & de 4 pijlers

Wat is pensioen & de 4 pijlers

- **Wat is een pensioenstelsel** : Een pensioenstelsel is een mechanisme waarmee de staat de burger garandeert dat hij na zijn pensionering een behoorlijke levensstandaard kan behouden eenmaal hij geen inkomsten meer genereert door te gaan werken.
- **Oorsprong van pensioenen** : Het allereerste pensioenstelsel zag het daglicht in het Romeinse Rijk toen de senaat besloot dat legionairs op 45-jarige leeftijd land kregen om te bewerken aan het einde van hun carrière. Zo wou men voorkomen dat arme en machtshongerige generaals de regering omver zouden werpen met de hulp van troepen die trouw aan hen bleven.

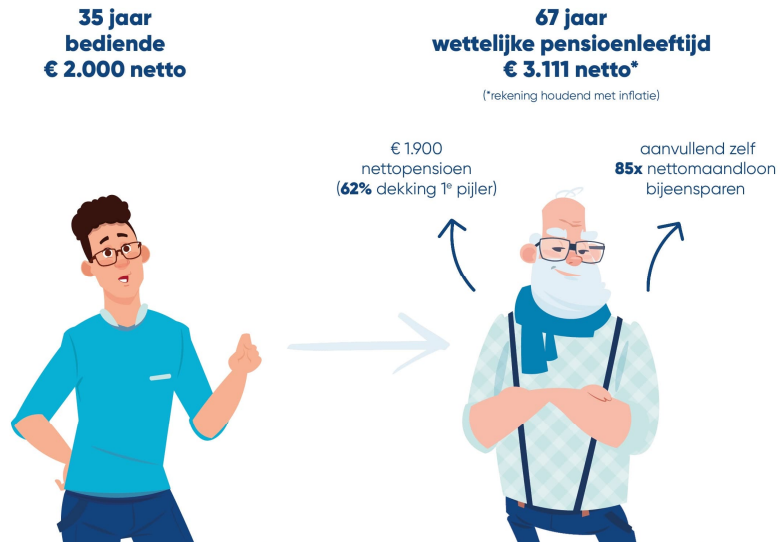
Wat is pensioen & de 4 pijlers

- Het huidige Belgische pensioenstelsel is gebaseerd op 4 pijlers die allemaal een bron van pensioen inkomen zijn:
 1. Wettelijk pensioen.
 2. Aanvullend pensioen afkomstig van de werkgever.
 3. Persoonlijke pensioensparen.
 4. Elke andere vorm van spaargeld (bv. spaarrekening, beleggingen, onroerend goed, enz.).

Waarom zijn de pijlers nodig?

- Om na pensioen de levensstandaard te behouden is minstens 85 het laatste netto maandloon nodig
- Alle verschillende pijlers moeten worden aangewend om tot een gedegen financiële buffer te komen.

'85 keer maandloon sparen nodig om levensstandaard te behouden na pensioen'

Wie na zijn pensionering zijn levensstandaard wil behouden, moet tegen dan best 85 keer zijn nettomaandloon bijeengespaard hebben. Dat kan via het aanvullend pensioen via de werkgever, het pensioensparen en vooral het sparen zonder fiscaal voordeel. Dat becijferde HR-bedrijf Mercer.

Eerste pijler

2

Eerste pijler

- **Wat is het** : Het wettelijk pensioen is de uitkering die de overheid betaalt vanaf de leeftijd van 65 jaar. Deze leeftijdsgrens wordt in 2025 opgetrokken tot 66 jaar en in 2030 tot 67 jaar. De wettelijke pensioenen worden de 'eerste pensioenpijler' genoemd.
- **Hoe werkt het** : De bijdragen van de actieve werknemers, zelfstandigen en ambtenaren worden gebruikt voor de financiering van het wettelijk pensioen. Dit betekent dat mensen die nu werken de pensioenen van de huidige gepensioneerden bekostigen (repartitie). Hoeveel pensioen iedereen krijgt, wordt berekend op basis van de beroepsloopbaan en het statuut (werknemer, zelfstandige of ambtenaar) waarin men gewerkt heeft en de burgerlijke staat.

Pensioenhervorming kruipt naar deadline

Minister van Pensioenen Karine Lalleux. ©BELGA

DIETER DUJARDIN | Vandaag om 00:38

Ook een zevende vergadering van het kernkabinet heeft niet tot doorbraak geleid in de pensioenonderhandelingen. Minister van Pensioenen Karine Lalleux (PS) kruipt verder in het defensief.

De noodkreet van topman Vergrijzingscommissie: “Zonder pensioendeal lopen sociale uitgaven op tot één derde van alles wat België produceert”

Terwijl de regering verder onderhandelt over een beperkt pensioenakkoord, luidt de ‘Vergrijzingscommissie’ ook dit jaar de alarmbel over de kosten die de komende decennia op ons afkomen.

k dat er een stevige pensioendeal komt, die baarheid”, aldus voorzitter Johan Van staat niet.

Nog steeds geen witte rook over de pensioenen: dit zijn de twistappels

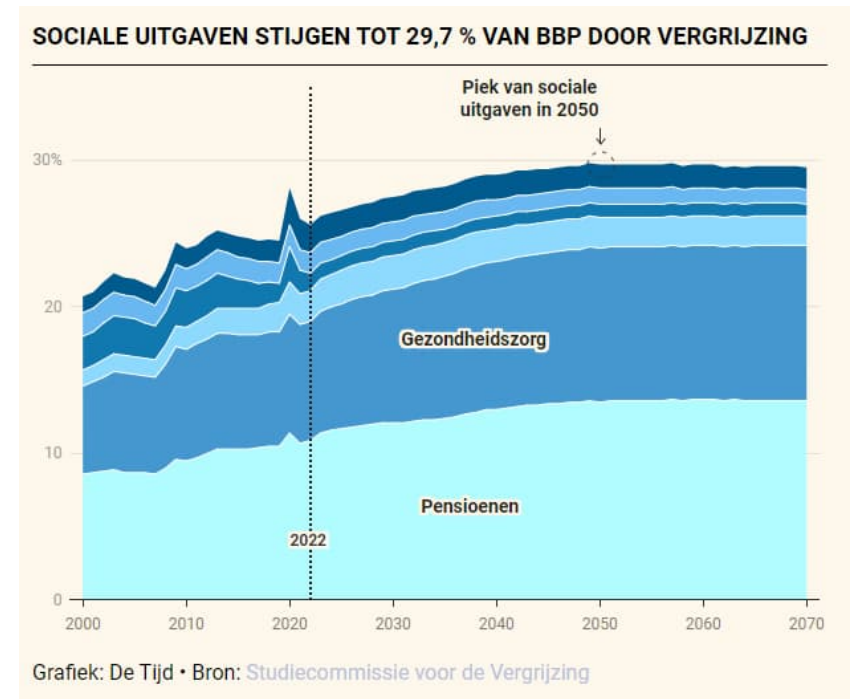
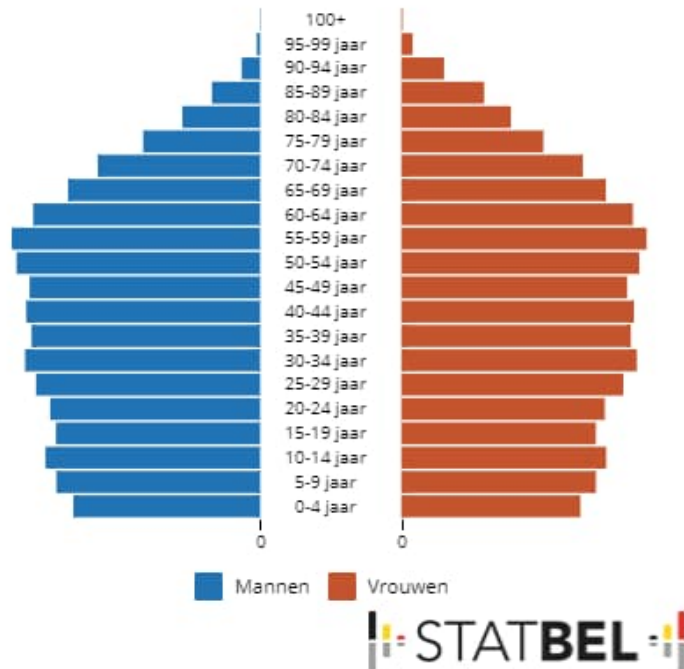
Opnieuw moesten de ministers gisteravond afdruipten zonder akkoord over de pensioenhervorming. De grootste discussiepunten? Het vervroegd pensioen en het minimumpensioen en wanneer je daarvoor vanaf 2024 in aanmerking komt. De PS lijkt met haar stugge houding almaar meer geïsoleerd te staan binnen de federale regering.

Gisteravond laat, rond kwart voor twaalf, zijn de ministers de regering-De Croo opnieuw vertrokken zonder akkoord over de hervorming van de pensioenen. Doel is om nu eindelijk eens de voorwaarden vast te leggen voor het minimumpensioen. Daarnaast zijn ook de voorwaarden voor wie met vervroegd pensioen wil voorwerp van discussie.

Eerste pijler

Vergrijzing en stijgende kosten...

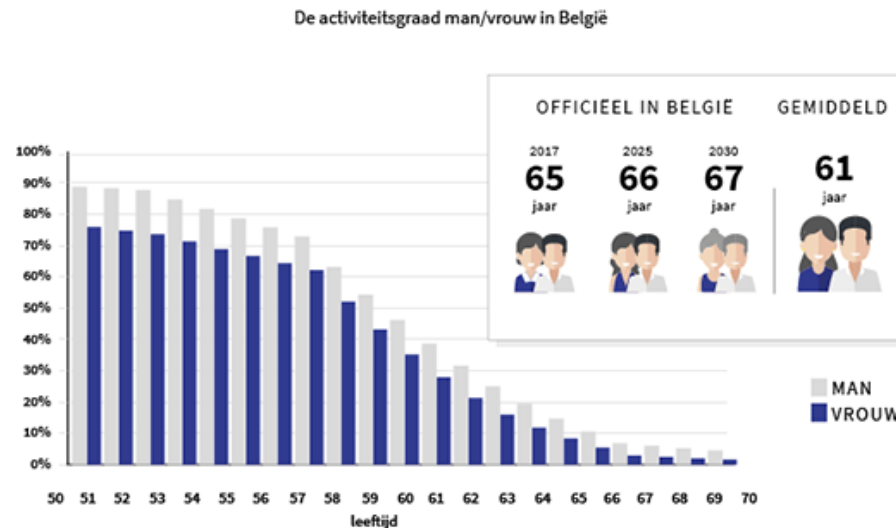
- Er is een toenemende vergrijzing van de bevolking en een stijging van de pensioen kost.

Eerste pijler

... en een zeer lage activiteitsgraad

- De activiteitsgraad van mannen en vrouwen in België is zeer laag.
- Hierdoor hebben zeer weinig mensen een volledige loopbaan van 45 jaar, dus hebben deze een lager wettelijk pensioen.
- Daardoor daalt de groep personen die bijdragen aan het pensioen. Een kleinere groep draagt dus een grotere last.

Bron: FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

Eerste pijler

Hoeveel krijg je?

- Je totale jaarlijkse pensioen is de som van de pensioenbedragen van elk loopbaanjaar.
- Elk kalenderjaar uit je loopbaan geeft een bepaald pensioenaandeel volgens de formule:
 - Totaal geherwaardeerd loon / 45 x 60% (alleenstaande) of 75% (gezin).
- Hoeveel wettelijk pensioen u opbouwt, hangt af van uw statuut, uw loopbaan en het loon dat u in heel uw carrière hebt verdiend. Het zal dus sterk verschillen van de ene persoon tot de andere. Er is wel een gewaarborgd minimumpensioen vastgelegd. Dit zijn de bedragen voor een volledige loopbaan vanaf 1 maart 2022:

	Gezin	Alleenstaande
Maandelijks minimumpensioen	1.841,08 euro	1.473,33 euro

Bron: Federale Pensioendienst

Tweede pijler

3

Tweede pijler

Kerncijfers

- Een aanvullend pensioen (of tweede pijler pensioen) is het extra pensioen dat een persoon bovenop het wettelijk pensioen in het kader van zijn loopbaan als werknemer of zelfstandige.

4.030.000

personen zijn aangesloten bij een aanvullend pensioenplan

€ 96 miljard

is het totaalbedrag aan verworven pensioenreserves dat aangeslotenen al hebben opgebouwd

27

verzekeraars

en

152 IBP's

beheren aanvullende pensioenen

Cijfers FSMA, sectoroverzicht 2021.

Tweede pijler

Verschillende types pensioenplannen

- De meest voorkomende types pensioenplannen in de tweede pijler zijn Defined Benefit (DB) en Defined Contribution (DC) plannen.
- Een **DB plan** voorziet in een kapitaal op eindleeftijd op basis van de diensttijd bij een onderneming en het salaris op pensioenleeftijd.
 - Voorbeeld doelformule : $N/35 * 2 * \text{Salaris}$
 - N : diensttijd onderneming bij pensionering: vb. 30 jaar
 - Salaris bij pensionering : €100,000
 - Kapitaal bij leven = $30 / 35 * 2 * 100,000 = €171,429$
- Verschillende variaties bestaan : steprate plannen, offset plannen (houden rekening met wettelijk pensioen), rente plannen,...
- Pro's :
 - Kapitaal kan goed worden geschat op basis van diensttijd & salaris.
 - Uitkering is inflatie bestendig.
- Con's :
 - Moeilijk om uit te leggen (verworven prestaties, verworven reserves).
 - Zeer duur naar einde loopbaan voor de werkgever.

Tweede pijler

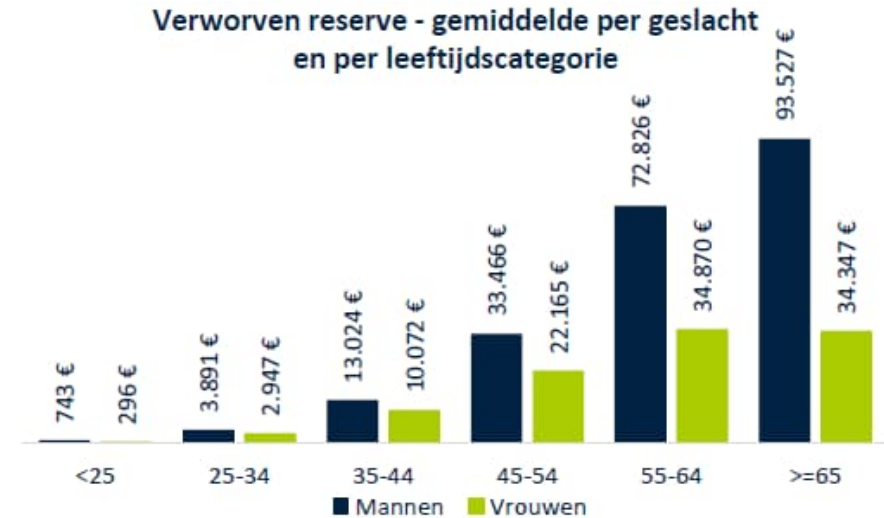
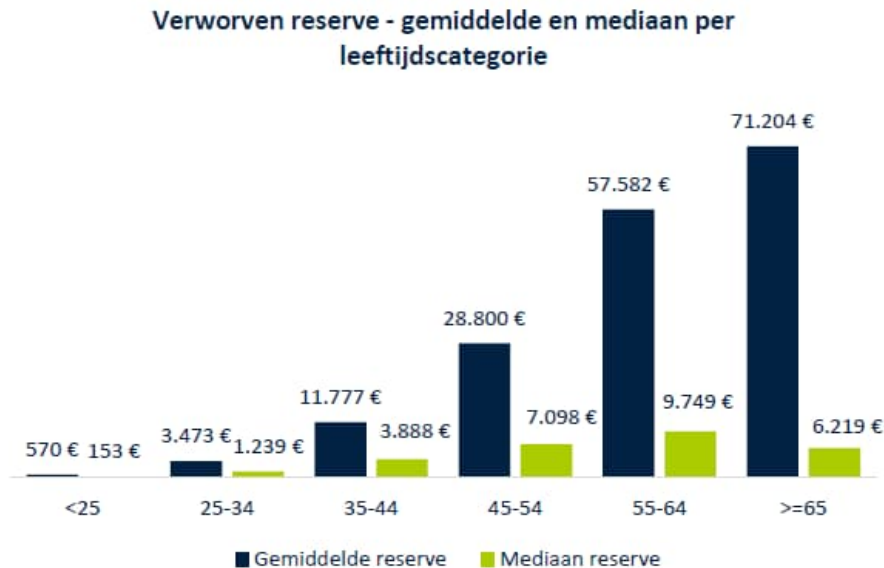
Verschillende types pensioenplannen

- De meest voorkomende types pensioenplannen in de tweede pijler zijn Defined Benefit (DB) plannen en Defined Contribution (DC plannen).
- Een **DC plan** bepaalt een premie die jaarlijks zal worden betaald en een zeker rendement krijgt over de jaren heen.
 - Voorbeeld premieformule : $3\% * \text{Salaris}$
 - Salaris : €50,000
 - Premie : $3\% * €50,000 = €1,500$.
- Elk jaar zal de premie stijgen bij stijging van het salaris.
- Pro's :
 - Eenvoudig te begrijpen: jaarlijkse storting premie.
- Con's :
 - Geen bescherming voor inflatie van het verleden.
 - Vaak minder voordelig dan DB plannen.

Tweede pijler

De voordelen meer in detail

- De gemiddelde verworven reserve voor een aangeslotene die de pensioenleeftijd nadert (55-64 jarigen) bedraagt €57,582. Dit bedrag stemt overeen met een maandelijkse rente van €152. De mediaanreserve ligt evenwel een heel stuk lager, nl. €9,749.
- De gemiddelde reserve van mannen voor die leeftijdscategorie is €75,826 (of €192 in maandelijkse rente), wat dubbel zo hoog is als die van vrouwen (€34,870 of €92 in maandelijkse rente).

Cijfers FSMA, sectoroverzicht 2021.

Tweede pijler

Evoluties naar de toekomst

- Evolutie van uitkering in kapitaal naar rente.
- Het regeerakkoord voorziet een pensioenplan met minimale premie van 3% van het salaris (DC plan).
- Working Paper van het Federaal Planbureau (mei 2021): “Belastinguitgaven voor tweede pijler pensioenen in België” :
 - Fiscale incentives voor de tweede pijler in vraag stellen.
 - Systeem van sociale onrechtvaardigheden.
 - Indien het fiscaal gunstig regime voor de aanvullende pensioenen afgeschaft zou worden, zou men enkele miljarden kunnen besparen.
 - Ramingen: indien de bijdragen die gestort worden in aanvullende pensioenstelsels zouden belast worden volgens het gewone regime: 3,5 miljard extra inkomsten: 2 miljard voor de werknemersstelsels en 1,5 miljard voor de stelsels van de zelfstandigen.

Derde pijler

4

Derde pijler

Wat is het?

- **Pensioen- en langetermijnsparen**
- Iedereen, ongeacht of men al dan niet werknemer is, kan via pensioensparen genieten van fiscale voordelen door geld te storten in **een pensioenspaarverzekering** (gewaarborgd rendement) **OF een pensioenspaarfonds** (rendement gerelateerd aan beleggingen).
- In beide gevallen kunt u maximaal een bedrag van 980 euro storten met een fiscaal voordeel van 30 procent, of 1.260 euro met een fiscaal voordeel van 25 procent.

Derde pijler

Meerdere adders...

- **Laag rendement** : de afgelopen 10 jaar gaat het voor veel fondsen jaarlijks om iets minder dan 5%. Bij een jaarlijkse inflatie van 2% blijft er dus maar 3% aan “reële” koopkrachtstijging over. De onderstaande figuur geeft voor de laatste 10 jaar het jaarlijkse rendement weer van enkele populaire pensioenspaarfondsen.

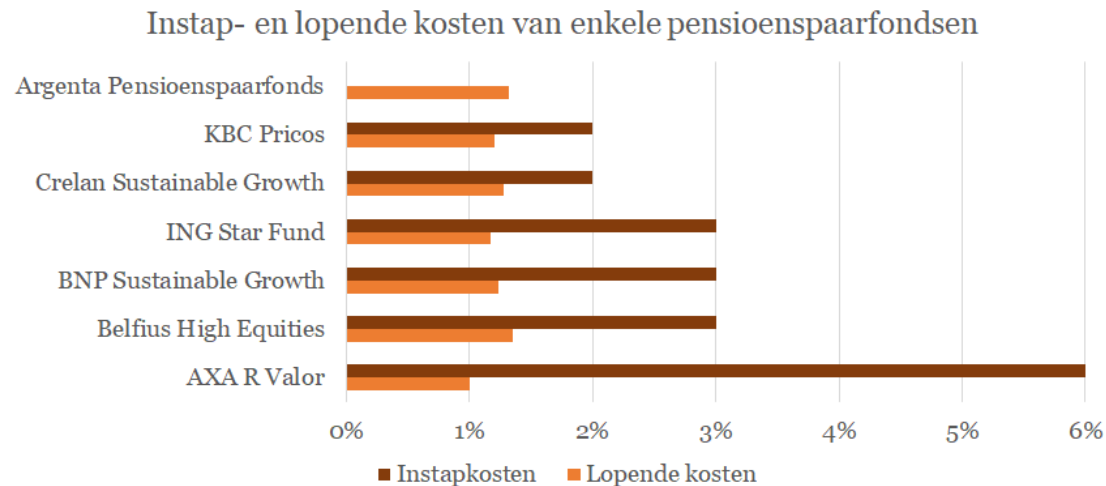
Jaarlijks rendement van enkele pensioenspaarfondsen

Derde pijler

Meerdere adders...

- **Hoge kosten** : Concreet gaat het om drie kosten:
 - Een kost bij elke storting (“instapkosten”).
 - Een jaarlijks percentage dat wordt afgehouden van het bedrag dat je tot dan toe gespaard hebt (“lopende kosten”).
 - Een kost wanneer je uit het pensioenspaarfonds stapt (“uitstapkosten”).

Derde pijler

Meerdere adders...

- **Belasting bij opname kapitaal :**

- In de regel betaal je als pensioenspaarder een eindbelasting van 8% op je 60ste verjaardag. Nadien kan je onbelast tot je 65ste verder doen én van een belastingvoordeel genieten. De eindbelasting of “anticipatieve heffing” is een unieke belasting die automatisch door de bank wordt ingehouden en slaat zowel op je stortingen als de aangroei ervan. Bij de bepaling van de heffing wordt niet gekeken naar de huidige waarde van je pensioenspaarfonds.
- In plaats daarvan gaat de fiscus ervan uit dat een jaarlijks rendement van 4,75% werd behaald. Indien je werkelijke rendement lager ligt, wat het geval is bij veel pensioenspaarfondsen, word je dus belast op een meerwaarde die je nooit hebt behaald.

Vierde pijler

5

Vierde pijler

Wat is het?

- De vierde pijler is sparen zonder fiscaal voordeel. Dat kan via spaarrekeningen, beleggingsfondsen, verzekeringsproducten of andere oplossingen.
- Ook vastgoed is een mogelijkheid.

Vierde pijler

De cijfers, hoeveel heeft de gemiddelde Belg?

- Het nettovermogen van de Belg blijft toenemen.

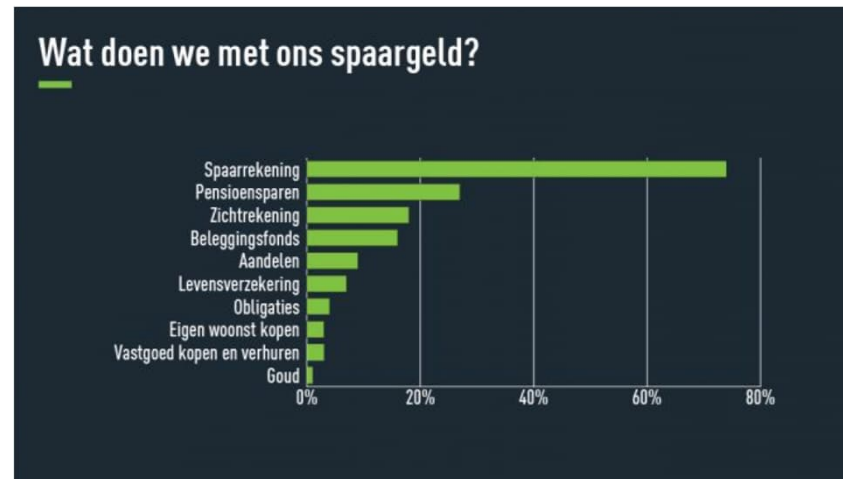
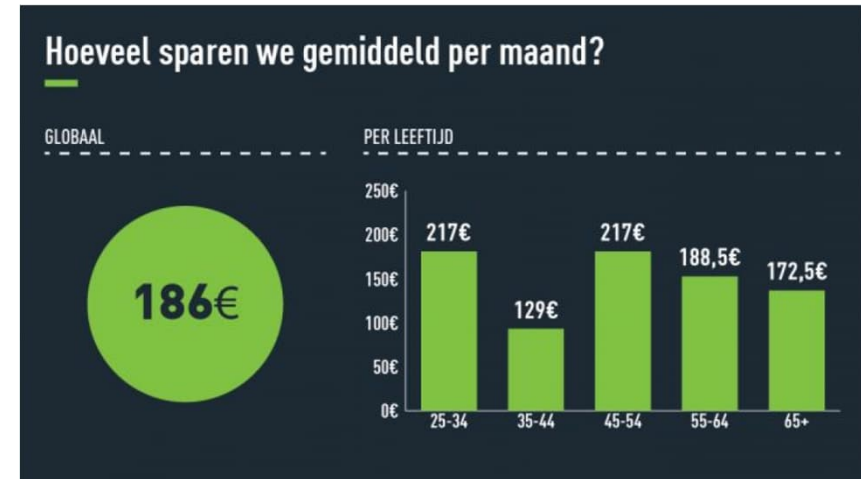
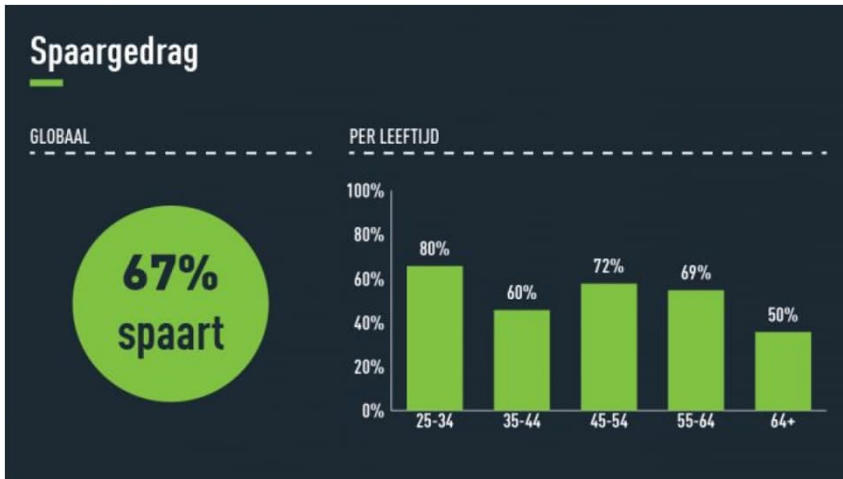
VERMOGEN GEMIDDELDE BELG		
in euro	maart 2021	juni 2021
Financieel vermogen	127.900	130.500 ▲
Cash & deposito's	41.300	42.100 ▲
Schuldbewijzen	2.800	2.600 ▼
Aandelen	32.700	33.300 ▲
Beleggingsfondsen	21.000	22.400 ▲
Verzekeringen	28.800	28.800 =
Overige	1.300	1.300 =
Schulden	-27.700	-28.100 ▲
Vastgoedvermogen*	145.900	148.500 ▲
Totaal nettovermogen	246.100	250.900

Bronnen: Nationale Bank, Statbel en De Tijd
(* update op basis van evolutie vastgoedprijzen)

- Een belangrijke kanttekening is dat het gemiddelde vermogen sterk wordt opgekrikt door de rijkdom van multimiljonairs. Zowat tweederde van de gezinnen bezit minder dan het gemiddelde gezinsvermogen en een derde meer, blijkt uit onderzoek van de Nationale Bank. Het mediaanvermogen - de rijkdom van de 'middelste' Belg - bedraagt wellicht ongeveer 150.000 euro.

Vierde pijler

Wat doet de Belg met zijn geld?

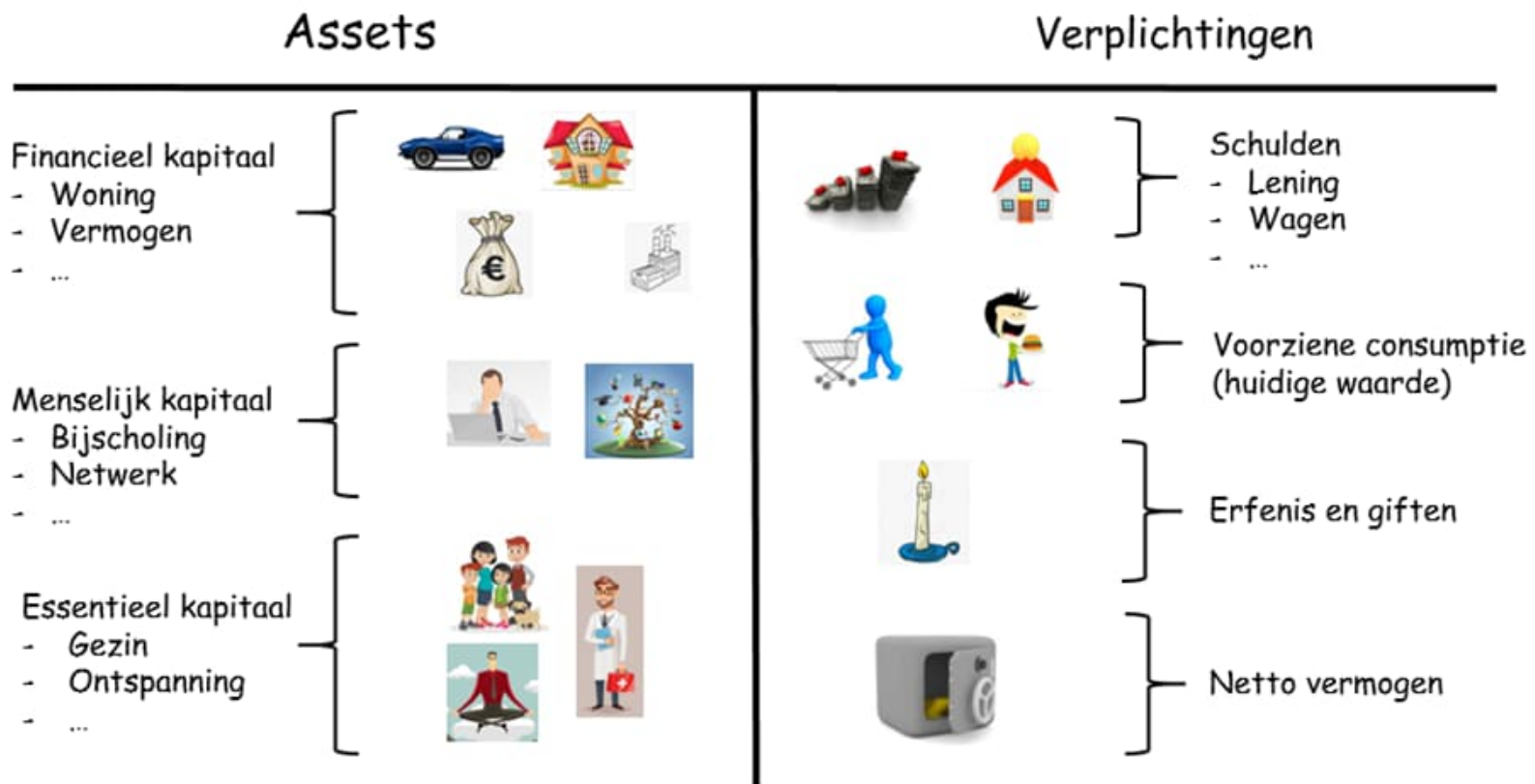
Financiële planning

6

Financiële planning

Holistische balans

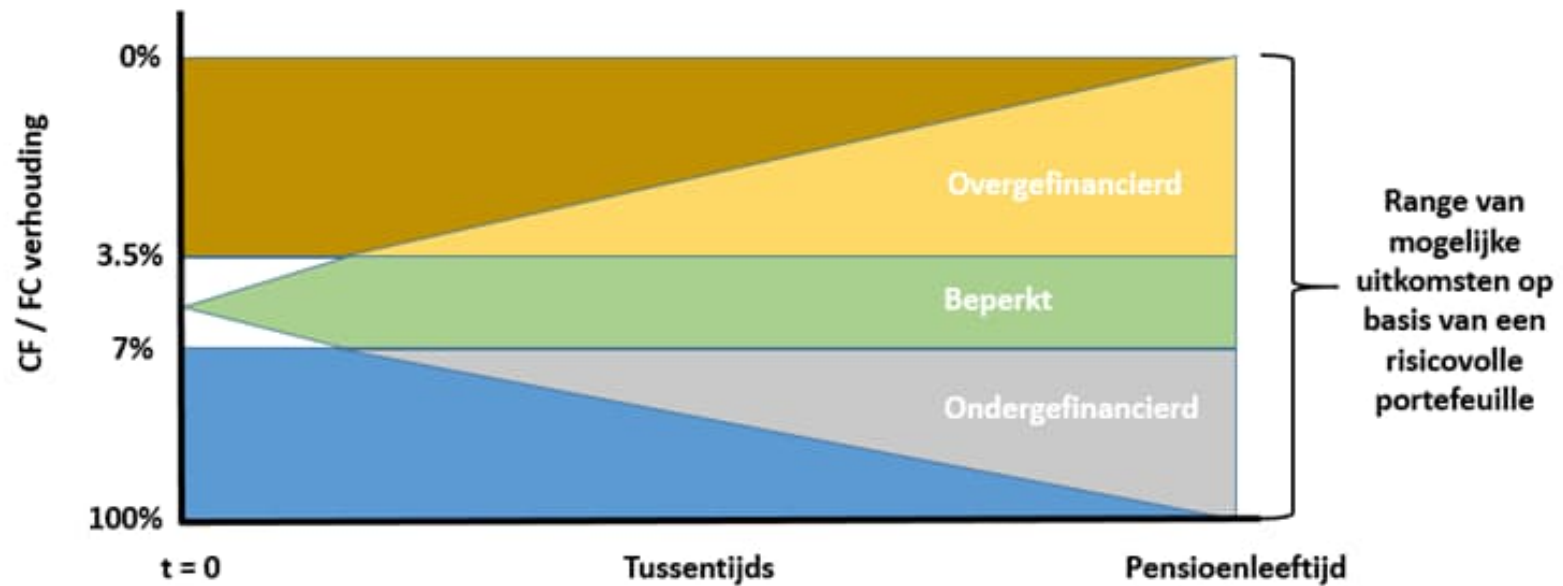
- Om een gedegen financiële planning te kunnen opstellen, kan een holistische balans worden opgesteld.

Financiële planning

Projectie financieringsniveau

- In onderstaande figuur is grafisch de relatie weergegeven van een projectie van het financieringsniveau tot pensioenleeftijd.

Financiële planning

Beter omgaan met geld

A business of Marsh McLennan

Copyright © 2022 Mercer Belgium SA NV | VAT Number: BE414908194. Alle rechten voorbehouden.